

EL CONSELL ASSESSOR DE LA GENT GRAN DE BARCELONA

MONTSERRAT BORRÀS. Secretària del Consell Assessor de la Gent Gran. Direcció de Participació Social

La ciutat de Barcelona té una gran tradició associativa i el govern de la ciutat ha comptat sempre amb la participació del teixit social, ja que entén que la participació és una de les claus que la ciutat té per afrontar els seus reptes.

El mecanisme que s'empra per vehicular la participació de la ciutadania són els Consells de Participació. Aquests organismes estan reconeguts formalment i proposen les orientacions de les polítiques ciutadanes. El marc legal que propicia aquesta participació està regulat a la Constitució espanyola (art. 9.2), les Normes reguladores de la participació ciutadana (art. 12), la Llei municipal i de règim local de Catalunya (art. 59 i 60) i la Carta Municipal de Barcelona (títol IV).

Així, doncs, els Consells estan formats per representants d'entitats de la ciutat, persones reconegudes com a expertes en la temàtica objecte del Consell, els representants polítics del consistori i tècnics municipals, entre d'altres.

Pel que fa als consells de participació social, cal destacar, per temàtica, el Consell Municipal de Benestar Social, i per sectors de població, el Consell Assessor de la Gent Gran, el Consell de les Dones, el Consell Municipal d'Immigració, i el Consell Municipal del Poble Gitano.

En aquest article ens referirem al Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona. Aquest és l'òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona en aquelles qüestions referents a la problemàtica social de la gent gran de la ciutat i, en concret, per a aquelles competències i funcions que suposin una

millora del benestar i la qualitat de vida d'aquest sector de la població.

El Consell Assessor de la Gent Gran té com a objectius:

a) Estimular la participació del col·lectiu de gent gran fomentant l'associacionisme en aquest sector, i facilitant el suport i l'assistència oportuns.

b) Promoure accions de solidaritat per al benestar de la gent gran de Barcelona, en el marc de la necessària convivència ciutadana.

c) Promoure la participació democràtica dels usuaris i usuàries en la presentació dels serveis municipals i exercir el seu seguiment i control.

d) Estudiar i emetre informes sobre els temes que consideri d'interès per a la Gent Gran de Barcelona.

e) Potenciar la coordinació entre les institucions que actuen en aquest àmbit, ja siguin públiques o privades.

f) Proposar la concertació d'actuacions amb les entitats que treballen en aquest sector de la població i la coordinació entre el teixit associatiu.

g) Analitzar críticament la situació que, en relació amb la gent gran, es generi a la ciutat, així com les actuacions que s'hi duen a terme.

h) Promocionar iniciatives relacionades amb els estudis i anàlisis derivats de les situacions estudiades.

i) Informar, debatre i difondre les qüestions relatives a la qualitat de vida de la gent gran a Barcelona.

Quant a l'organització, les normes reguladores del Consell Assessor de la Gent Gran, aprovades per Decret d'Alcaldia l'11

de juny de 1990, especifiquen que el Consell pot funcionar en plenari i mitjançant una comissió permanent, i ha de comptar amb una presidència, una vicepresidència i el suport d'una secretaria tècnica. D'altra banda, en la normativa de funcionament dels òrgans del Consell Assessor de la Gent Gran, aprovada pel Plenari del Consell el 25 de juny de 1992, s'indica la conveniència de possibilitar altres espais de treball com les reunions periòdiques entre els/les representants de les comissions de gent gran dels districtes i els grups de treball en relació amb temes específics.

Organització i estructura

L'evolució pròpia del Consell ha propiciat que, al llarg dels darrers anys, s'anessin posant en funcionament aquests diferents espais de treball. Així, en l'actualitat, l'estructura organitzativa del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona permet distingir sis nivells diferents:

- El Plenari del Consell
- La Comissió Permanent
- La reunió de representants de les comissions de gent gran dels districtes
- Els grups de treball
- La Presidència i la Vicepresidència
- La Secretaria del Consell

Així, el Plenari és l'òrgan de màxima representació del Consell. La convocatòria de les reunions del Plenari depèn, en gran part, del fet que els diferents òrgans o grups que formen el Consell hagin estudiat, discutit o informat dels assumptes que es debatran al Plenari. No es pot calcular, per tant, una periodicitat de les seves

Experiències

reunions. De forma orientativa es preveu de dues a tres reunions ordinàries l'any.

Integren el Plenari del Consell: els tinentes/es d'alcalde i/o regidors/es que designi l'Alcalde i fins a un màxim de tres tècnics/ques municipals, fins a un màxim de deu entitats socials, cíviques, culturals i sindicals de la gent gran d'àmbit de ciutat, que es poden ampliar per resolució de la Presidència i a proposta de la majoria dels membres del Consell, i dos representants de cadascuna de les comissions de gent gran dels districtes.

D'altra banda, la Comissió Permanent és l'òrgan de continuïtat del Consell; constitueix el seu òrgan de treball en la mesura que s'encarrega de discutir, informar i estudiar els assumptes que es debatran al Plenari. Es preveuen cinc reunions ordinàries l'any.

La Comissió Permanent estarà integrada pel president/a i catorze membres més, designats per ell/a mateix/a entre els que integren el Consell, d'acord amb les proporcions següents:

- a) 4 membres de l'Ajuntament de Barcelona
- b) 2 representants de les centrals sindicals
- c) 1 representant del moviment veïnal
- d) 1 representant dels usuaris/àries dels casals municipals
- e) 4 representants de federacions o moviments cívics de gent gran, d'àmbit de ciutat
- f) 2 representants de les comissions de gent gran dels consells municipals dels districtes, que seran representants de tots els districtes de la ciutat.

Tots els membres de la Comissió Permanent han de ser representants del seu àmbit a escala de ciutat.

Quant a les comissions de gent gran dels districtes, aquestes s'integren en les comissions de treball com a òrgans consultius i de participació ciutadana. Poden formar-ne part totes les entitats de gent gran o adreçades a la gent gran de la ciutat, i representen els interessos d'aquest sector de la població a escala territorial que són tramesos, a través dels seus representants, al Consell Assessor de la Gent Gran d'àmbit de ciutat. En l'actualitat hi participen al voltant de dues-cents entitats de gent gran de la ciutat.

Val a dir que aquest és un dels òrgans de treball creats en els darrers anys i que, al llarg de les diferents reunions realitzades, s'ha anat delimitant com un espai amb una doble funció. D'una banda, serveix perquè els dos representants de les Comissions de Districte a la Comissió Permanent puguin informar dels diferents temes treballats a la Comissió Permanent i, alhora, recollir les diverses opinions i suggeriments. D'altra banda, constitueix un espai d'intercanvi entre les persones representants de les diferents comissions de gent gran dels districtes. Es preveuen cinc reunions ordinàries l'any de forma alternada amb les reunions ordinàries de la Comissió Permanent del Consell Assessor de la Gent Gran.

Cal assenyalar, també, que quan el Consell ho creu adient crea grups de treball amb finalitats específiques, la durada dels quals està en funció de la realització dels objectius que s'hagin marcat.

Pel que fa a la Presidència i la Vicepresidència del Consell Assessor de la Gent Gran, les ostenten els tinentes/tes d'alcalde o regidors/res, membres del Plenari, que designi l'Alcalde per a aquestes funcions. La Presidència és la màxima representació de l'Ajuntament al Consell i li correspon convocar i presidir totes les sessions del Plenari i de la Comissió Permanent. La Vicepresidència assisteix i col·labora amb la Presidència, i la substitueix en supòsits d'absència o per delegació d'aquesta.

Finalment, el Consell Assessor de la Gent Gran disposa d'una Secretaria Tècnica, integrada per personal municipal, amb funcions pròpies d'òrgan auxiliar de suport tècnic i administratiu.

És important remarcar que l'estructuració del Consell Assessor de la Gent Gran en els diferents òrgans esmentats implica la necessitat de dotar-se d'instruments que garanteixin la coordinació entre aquests i facilitin la tasca de treballar amb objectius situats a mig termini. Aquesta és la funció del Pla de treball del Consell que, aprovat pel Plenari del Consell, fixa els temes en què cal treballar al llarg de l'any, la participació dels diferents òrgans i el calendari previst de reunions.

Cada any, el Consell Assessor aprova un programa que recull els temes que es tractaran al llarg de l'any, el calendari i en l'àmbit en què es treballaran.

L'evolució del Consell. Principals reptes

L'evolució del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona en els darrers

anys és evident. Al llarg de tota la dècada dels vuitanta, el grup motor inicial es converteix en el principal interlocutor de la gent gran amb l'Ajuntament de Barcelona, i l'any 1989 impulsa el I Congrés de la Gent Gran de Barcelona que té lloc al Poble Espanyol els dies 26 i 27 de juny. Una de les principals conclusions que es desprenen d'aquest congrés és la necessitat de reconèixer oficialment el Consell i dotar-lo d'una estructura organitzativa.

Així, l'11 de juny de 1990 s'aproven les Normes reguladores del Consell Assessor de la Gent Gran, actualment vigents, i el 18 de març de 1991 es constitueix oficialment. L'any 1993, en el marc de l'Any Europeu de la Gent Gran i la Solidaritat entre les Generacions, el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, organitza el II Congrés de la Gent Gran de Barcelona, que té lloc els dies 24 i 25 de novembre al Palau de Congressos de Barcelona.

D'altra banda, les Nacions Unides designen, l'any 1999, com a Any Internacional de les Persones Grans, i per aquest motiu el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona convoca el III Congrés de la Gent Gran de Barcelona que se celebra els dies 20 i 21 de gener de 1999 al Palau de Congressos de Barcelona.

Després del III Congrés s'ha obert un període de seguiment dels acords i dels programes municipals. En compliment d'un dels acords, s'ha iniciat un procés d'aprofundiment de la participació, com a resposta a la necessitat que el col·lectiu tingui més presència en els òrgans ciutadans o en la seva representació.

El III Congrés significa la total implantació de les estructures bàsiques del Consell, i consolida una estructura participativa en els deu districtes barcelonins que, amb més o menys activitat, es reuneixen periòdicament i impulsen processos de debat i treball obert a les entitats de base territorial, de manera que aporten al CAGG les necessitats del dia a dia.

Després de més de deu anys de la creació del Consell, la realitat associativa del sector de gent gran a Barcelona ha canviat, ha variat i s'ha enriquit, i paral·lelament, el Consell Assessor ha anat prenent rellevància com a interlocutor de la gent gran davant l'actualitat de la ciutat.

En aquest sentit, es constata que en l'àmbit de ciutat s'estan multiplicant les entitats de gent gran i les organitzacions que treballen per al sector.

En el període 2001-2002, el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona es planteja un programa de treball ambiciós. La llarga experiència acumulada en els tres congressos realitzats i l'augment significatiu del col·lectiu de gent gran (que avui aplega prop de 350.000 persones de més de 65 anys, és a dir, al voltant del 20% de la població) ha portat a replantejar-se molts aspectes de la participació i la presència d'aquest sector en la vida ciutadana.

A partir d'un grup de treball del Consell en què s'estudiava la possibilitat de modificar la normativa per fer una ampliació del mateix Consell, es va constatar la necessitat de fer un pas més endavant per tal que totes les veus de la gent gran de Barcelona siguin escoltades i dotar-se d'òrgans amplis, àgils i representatius.

En l'actualitat, el Consell Assessor està format per la majoria d'associacions de gent gran de la ciutat, ja siguin d'àmbit ciutat o de districte, aquestes a través de les comissions de districte. Val a dir, però, que hi ha més grups a la ciutat que no hi estan representats: gent gran associada a entitats que no són específicament de gent gran o persones que, sense estar vinculades a cap associació, tenen una experiència personal o professional que la ciutat no pot desaproveitar.

En aquest entorn, cal assenyalar que la societat evoluciona, la radiografia del que és el col·lectiu es modifica diversificant-se; les noves tecnologies es van imposant en la vida quotidiana i les formes en què les persones es comuniquen amb l'administració i exerceixen el seu paper de ciutadans i ciutadanes, també.

És en aquest sentit que el Consell Assessor recull, doncs, les conclusions del III Congrés, els treballs i les recomanacions continguts en la seva programació habitual i les propostes fetes pel Consell Municipal de Benestar Social a través del Grup de Treball de Gent Gran aprovades per al període 2001-2002.

Totes aquestes propostes es concreten en un programa amb tres grans eixos:

1. Participació i dinamització de casals. La finalitat és treballar la participació en la proximitat. Així neix el projecte "Coneixent i compartint les millors iniciatives dels casals i altres espais de relació de gent gran", en el qual, i en una jornada al mes de juny, afloraran les bones pràctiques que es porten a terme en aquests

centres i es posaran les bases per a unes maneres noves d'impulsar actuacions i iniciatives que, necessàriament, seran diverses i adaptades a l'entorn.

2. Participació i qualitat de serveis.

En aquest eix es vol aprofundir en la participació dels ciutadans i ciutadanes en la qualitat dels serveis. Es proposen dues iniciatives:

- “Les aportacions de la gent gran en el disseny de l'atenció domiciliària”. La finalitat és prendre el disseny d'un servei com a exemple per poder proposar després la generalització a tots els altres serveis.

- “Document obert sobre drets i llibertats de les persones grans amb dependència”. La iniciativa té una doble vessant, una de sensibilitzadora i una altra d'exemplificadora per part de l'Administració, que tindrà en compte el seu contingut a l'hora de contractar serveis i de pautar determinades obligacions ineludibles per prestar aquest servei. Ambdues

iniciatives tindran una posada en comú en una jornada el mes de juny.

3. Participació i noves pràctiques.

La finalitat d'aquest eix és un enfocament transversal que permeti mostrar, animar, donar eines i ampliar la participació en tot el sector de la gent gran a la ciutat, emmarcant-ho en els criteris intergeneracionals que permetin fer una Barcelona per a totes les persones. Els projectes que conformaran aquest tercer eix de treball són:

- Una exposició itinerant sobre participació.
- Uns tallers que animin a la participació i a descobrir noves eines, com:
 - “Cooperació intergeneracional entre associacions”
 - “Noves tecnologies”
 - “Les associacions de gent gran mirem cap al futur”
 - “Tinc temps, tinc ganes, què puc fer?”
 - “Com envellir satisfactòriament”

- “Les veus de la gent gran de Barcelona”, on es milloraran els criteris cap a noves fórmules de participació i la creació d'un senat com un nou òrgan complementari de participació de la gent gran.

Aquest programa acabarà el desembre amb una gran convenció en què, de forma consensuada i àmplia, s'aprovi el treball realitzat durant l'any.

Un treball que permetrà avançar, de forma compartida, en la participació, ampliant el nombre de persones grans que hi intervenen, obrint noves perspectives i utilitzant eines que les noves tecnologies posen a l'abast de la ciutadania cada vegada d'una manera més generalitzada.

En tot aquest procés, el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona ha tornat a fer evident que la construcció de la ciutat és un compromís que la gent gran ha fet totalment seu. 